

Referat**Møte 04/2021**

Dato 17.6.2021, kl 09 - 16

Sted Teams

Tilstede: Hanne Greiff Johnsen (Equinor, styreleder), Sandrine Benard (Miljødirektoratet), Tove Gabrielsen (UiA/UNIS), Alf Håkon Hoel (UiT), Bjørn Samset (Cicero), Camilla Brattland (UiT), Eivind Selvig (Civitas), Bo Møllesøe Vinther (Københavns Universitet), Tor Eldevik (UiB), Vigdis Vandvik (UiB) og Liv-Hege Seglsten (Green Tech AS).

Forfall: Ellen Øseth (Norsk Polarinstitutt)

Observatører: Marit Nyborg (KLD) og Gørill Kristiansen (KD)

Tilstede fra Forskningsrådet:

Anicke Brandt Kjeldsen (avdelingsdirektør), Christina Abildgaard (avdelingsdirektør), Lena Cappelen Endresen, Ingvild Marthinsen, Ingunn Borlaug Lid Ivar Berthling, Jon L. Fuglestad og Malin Lemberget Lund (referent). Linda Jarrett og Jon Børre Ørbæk deltok under sak 36 og 37.

Sak PSKLIMPOL 31/21**Godkjenning av sakslisten****Vedtak:***Sakslisten godkjennes***Sak PSKLIMPOL 32/21****Referat fra styremøte 03/21, 9. juni 2021**

Utkast til referat ble gjort tilgjengelig for styret kort tid før møtet. Styret får derfor en uke på seg til å kommentere på referatet som ligger i Sharepoint.

Vedtak:*Referatet godkjennes i neste møte***Sak PSKLIMPOL 33/21****Spørsmål om habilitet****Vedtak:**

*Følgende medlemmer var inhabile under hele eller deler av saken:
Sak 36 Søknadsbehandling Store tverrfaglige forskerprosjekter:
Bjørn Samset, Bo Møllesøe Vinther, Tor Eldevik, Camilla Brattland, Tove Gabrielsen og Vigdis Vandvik*

*Følgende medlemmer var inhabile under hele eller deler av saken:
Sak 37 Søknadsbehandling Forskerprosjekt fornyelse:
Bjørn Samset, Bo Møllesøe Vinther, Tor Eldevik, Tove Gabrielsen og Vigdis Vandvik*

Sak PSKLIMPOL 34/21**Orienteringer fra styret og Forskningsrådet**

[Vedtaksprotokoller og saksdokumenter for Forskningsrådets styre i 2021 ligger her til orientering.](#)

[Saksliste og referater fra porteføljestyrene ligger her til orientering.](#)

Avdelingsdirektør Christina Abildsgaard orienterte om:

- Det tredje arktiske kunnskapsministermøtet (ASM3) ble arrangert 8-9. mai med Island og Japan som vertskap.
- [På verdens havdag 8. juni ble en ny nasjonalkomiteé for havforskningstiåret lansert](#). Medlemmene representanter viktige målgrupper i havforskningstiåret og også de ti områdene i satsingsforslaget. Komiteen hadde første møte 10. juni.
- [Forskningsrådets havsatsing har fått status som offisielt bidrag til FN's havforskningstiår med programmet *Values of the Ocean*](#).

Avdelingsdirektør Anicke Brandt-Kjelsen orienterte om:

- Til utlysningen [Chinese-Norwegian Collaboration Projects within Climate Systems \(forskningsradet.no\)](#) med søknadsfrist 21. mai, kom det inn 30 søknader til den norske delen av utlysningen. Det forventes en beslutning innen utgangen av 2021.
- Til utlysningen [Kommunikasjon og formidling av forskning med relevans for klima, miljø og bioressurser](#) med søknadsfrist 20. mai, (løpende utlysning med behandling 2 ganger i året), kom det inn åtte søknader. Tre prosjekter er innstilt:
 - 328904 - Huldrefortellinger – et populærvitenskapelig prosjekt som lærer barn om naturmangfold
 - 328910 - KlimaNinja- en fotonovelle om klimaforskning i tre deler
 - 328911 - Forskning fra pol til pol: Slik arbeider en klimaforsker i Arktis og Antarktis
- Til utlysningen *Arealer under press* (KSP-S) kom det inn 66 søknader. Sju prosjekter er innvilget støtte i PS BIOMIL. Det er "klimauttelling" på samtlige prosjekter som ble innvilget. Prosjektene spenner bredt fra torv til marint til by og skog, infrastruktur, jord og økosystemer.
- Til utlysningen *Fremtidens bærekraftige matsystemer* kom det inn 15 søknader til Samarbeidsprosjekter og sju søknader til Forskerprosjekt. Av disse ble det innvilget fire Samarbeidsprosjekter og fire Forskerprosjekt i PS BIOMIL. Tre prosjekter er klimarelevante:
 - 325155 - Breeding and Evolution of Complex Traits in Phytoplankton Cells
 - 325452 - Novel texturized hybrid foods targeting future sustainability and health challenges in the Anthropocene
 - 326825 - Sustainable feed production from Norwegian bio-resources for livestock and aquaculture
- Til utlysningen *Sirkulær økonomi* er det finansiert seks Samarbeidsprosjekter og tre Forskerprosjekter. Flere av prosjektene hadde relevans for klima, særlig disse:
 - 324167 Addressing climate change with innovation in the forest-based industry (Inno4Tree) - Forskerprosjekt
 - 327059 ALCOhol-based PrOcess for Production of carbonic acid diesters from CO2 (ALCOPOP) - Samarbeidsprosjekt

- Norsk lansering av IEAs veikart for globalt nullutslipp innen 2050 er 24. juni. Dr. Fatih Birol og Timur Gül vil legge frem hovedfunn og budskap fra rapporten.

Porteføljestyrets medlemmer orienterte om:

- [En ny policy rapport A sea of change: Europe's future in the Atlantic realm fra EASAC](#), de europeiske vitenskapsakademiers rådgivingsorgan, lanseres 23. juni i Brussel. Se også: [Innlegg: Hundreårs stormflo fra Atlanterhavet årlig eller hvert femte år? | DN](#)
- UiB har fått fornyet vertskap for STG havet.
- Første felles rapport mellom Klimapanelet og Naturpanelet er kommet, og legger klare føringer for klima- og miljøpolitikken fremover: <https://www.ipbes.net/events/launch-ipbes-ipcc-co-sponsored-workshop-report-biodiversity-and-climate-change>
- Vigdis og noen andre porteføljestyremedlemmer er blitt forespurt om å hjelpe til med å fremme miljø og klimahensyn på tvers av porteføljene i Forskningsrådet.
- Regjeringen la frem strategi for sirkulær økonomi i 16 juni.
- Equinor har lagt frem meldingen [Equinor Energy perspectives 2021](#). Meldingen presenterer tre ulike scenarier for verdensøkonomien, det internasjonale energimarkedet og energirelatert klimagassutslipp frem mot 2050. Regjeringens energimelding legger føringer for elektrifiseringen av Norge som vil gi mange utfordringer ift bevaring av naturmangfold, arealkonflikter og fragmentering av landareal etc.
- FNs klimapanelets delrapport 1 (det naturvitenskapelige grunnlaget om klimaendringer) er planlagt å bli godkjent i begynnelsen av august med tentativ lansering 9. august. I forbindelse med dette har Miljødirektoratet en del formidlingsaktiviteter, bla. en pressebrief (se opptak her: [Pressebrief : Ny rapport fra FNs klimapanel \(IPCC\) - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)), og et webinar for å lære mer om FNs klimapanelers scenarier, mer info her: [Lær mer om FNs klimapanelers scenarier - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

Vedtak: *Orienteringene tas til etterretning*

Sak PSKLIMPOL 35/21

Porteføljeanalyse klima og polar 2020

Administrasjonen la frem porteføljeanalysen for klima og polar for 2020. Tallmaterialet er for perioden 2014-2020 og er basert på Forskningsrådets merkesystem. Det er også supplert med informasjon fra andre kilder som den nylig gjennomførte evalueringen av KLIMAFORSK, rapporten fra oppfølgingskomiteén etter polarevalueringen og NIFUs kartlegging av ressursinnsats i norsk polarforskning. Porteføljeanalysen skal danne grunnlag for porteføljestyrets diskusjoner om investeringsplan og porteføljepplan. Presentasjonen ligger i sharepoint.

Porteføljestyret diskuterte analysen og kommenterte blandt annet porteføljens omfang av marinbiologi. Dette er det viktigste fagområdet i

nord. Det vil være viktig å opprettholde norsk forskning på marinbiologi i polhavet etter at Arven etter Nansen avsluttes. Den pågående midtveis-evalueringen av Arven etter Nansen vil kunne gi innspill til videre oppfølging. Havforskningstiåret vil også mest sannsynlig bidra til å øke innsatsen innen marinbiologi..

Videre ble betydningen av grunnforskningen poengtert. Grunnforskningen har en sentral rolle for klimaforskningen. Næringslivet må kalibreres sammen og koples tettere opp mot forskningsmiljøene, for å skape nye løsninger. KLIMAFORSK sin rullering av utlysninger har gitt forutsigbarhet, men det er også viktig å se synergier mellom delmålene for å få mer helhetlig forskning og kunnskap. Det kan være viktig å få til begge deler uten at utlysningene blir altfor brede/helt åpne.

Initiativet om å jobbe mer på tvers er positivt, vi må sørge for at klima og natur kommer inn som hensyn i de andre porteføljene.

Administrasjonen innarbeider kommentarer fra styret i analysen og publiserer analysen på Forskningsrådet nettside i juli.

Vedtak: *Porteføljestyret tar saken til etterretning.*

Sak PSKLIMPOL 36/21

Søknadsbehandling Store tverrfaglige Forskerprosjekter

Saken omhandler utlysningen Stort, tverrfaglig Forskerprosjekt og temaområdet *70 millioner til forskning på klima- og jordsystemet* som hadde søknadsfrist 10. feb 2021. Det kom inn totalt 20 søknader med et totalt omsøkt beløp på ca 456 millioner kroner.

Vedtak: *Saken ble behandlet etter innstilling fra administrasjonen.*

Sak PSKLIMPOL 37/21

Søknadsbehandling Forskerprosjekter fornyelse

Saken omhandler omhandler utlysningen forskerprosjekt for fornyelse og temaområde *100 millioner til forskning på klima- og jordsystemet* som hadde søknadsfrist 10. feb 2021. Det kom inn totalt 80 søknader med et totalt omsøkt beløp på ca 900 mill kroner.

Vedtak: *Saken ble behandlet etter innstilling fra administrasjonen.*

Sak PSKLIMPOL 38/21

Utkast til investeringsplan klima og polar 2022-2024

Administrasjonen har utarbeidet utkast til investeringsplan for 2022-2024 etter porteføljestyrets innspill i april møtet (sak 20/2021). Investeringsplanen har hovedvekt på investeringsprioriteringer førstkommende år, mens planene for de to påfølgende årene gis mer i stikkordsform. Endelig investeringsplan legges frem for porteføljestyret på møte i september, og skal deretter godkjennes av Styret før publisering av utlysningene for 2022. Administrasjonen presenterte investeringsplanen og ba om innspill til utkastet, og spesielt tematiske prioriteringer for utlysningene i 2022, og foreslåtte aktiviteter fremover.

Styret diskuterte investeringsplanen og hadde følgende kommentarer: I havforskningstiåret er det mange strategiske mål som er satt, vi må passe på at utlysningen ikke bli for bred, men at målene reflekteres over flere år. Fokus i år blir på det naturvitenskapelige. Arealer under press utlysningen vil inkludere geopolitikk og havrett. Den bør være mer eksplisitt for å treffe de polare forskningsmiljøene.

Styret kommenterte videre at en satsing på forskning på økonomiske rammebetingelser for det grønne skiftet som går over noen år er positivt for å få til grunnleggende systemendringer. I den brede omstillingsutlysningen til KLIMAFORSK bør andre samfunns mål inn, ikke bare klimamålene, og disse bør hektes på bærekraftsmålene.

Det er bra at det satses på Svalbard i 2023. Utlysningen bør være rettet mot terrestre i et pan-arktisk perspektiv, ref porteføljeanalysen og mangel på terrestrisk botanikk.

Styret kommenterte generelt at brukerpartnerne ofte blir overbelastet når vi bruker søknadstypen KSP, og at de ofte inngår i referansegrupper heller enn som aktive partnere. Det ble også kommentert at tilgjengelige midler ikke bør spres ut for mye, men heller ha færre større utlysninger. Mat, matrisiko og klimarisiko er viktige områder som ikke er reflektert i investeringsplanen. Kunne vi fått til mer forskermedvirkning i innovasjonsprosjekter for å få med klimaperspektivet inn i prosjekter som egentlig dreier seg om noe annet. Vi trenger aksjonsrettet forskning slik at forskere og næringsliv koples tettere sammen for å finne bærekraftige løsninger.

Styret ble bedt om å sende inn skriftlige innspill til tekstene.

Vedtak: *Administrasjonen jobber videre med investeringsplan 2022-2024 basert på styrets innspill i møtet. Styret vil få forslag til oppdatert investeringsplan for vedtak på møtet i september.*

Sak PSKLIMPOL 39/21

Revidering av porteføljeplan – plan for arbeidet

Porteføljeplanene skal revideres og det legges opp til en to-trinns prosess, med eksterne innspill på kunnskapsbehov sommeren 2021 og en høringsprosess ved årsskiftet 2021/2022. Administrasjonen la frem en plan for innspillsrunden og en konkretisering av forslaget basert på styrets innspill i forrige møte, samt interne prosesser i Forskningsrådet. Det legges opp til involvering av styrets medlemmer gjennom et webinar i september og i skriveprosessen i etterkant.

Styret foreslo noen omformuleringer av spørsmålene til innspillsrunden, og foreslo å flytte seminaret utenfor Oslo, evt ha to korte seminarer. Bjørn og Tove vil presentere klima og polar porteføljen på webinar. Styret vil få saken opp igjen på de kommende møtene i år.

Vedtak: *Administrasjonen tar med seg innspill i møtet i det videre arbeidet med revidert porteføljeplan.*

Sak PSKLIMPOL 40/21**Avsluttede prosjekter**

Sluttrapper fra prosjektene behandles administrativt og kan legges fram for porteføljestyret til orientering. Administrasjonen hadde invitert to prosjektledere til å presentere prosjektet og resultater.

Leif Egil Loe ved NMBU presenterte prosjektet 267613 - *Trapped in a cold-adapted body: the causes and consequences of phenotypic change in a rapidly warming Arctic.*

Camille Li ved CICERO presenterte prosjektet 255027 - *Dynamics of Arctic-Midlatitude Teleconnections: mechanisms, robustness and tropical modulation*

Vedtak:

Porteføljestyret tar saken til etterretning.

Sak PSKLIMPOL 41/21**Eventuelt**

Påminnelse: neste møte er 28. september 2021

Det ble kommentert at tilbakemeldingene i første runde av SFFene var veldig korte og at Forskningsrådet bør jobbe med denne prosessen, på lik linje med de andre søknadsbehandlingsprosessene.

Sak PSKLIMPOL 42/21**Godkjenning av vedtaksprotokoll****Vedtak:**

Vedtaksprotokollen godkjennes.